

TISKOVÁ ZPRÁVA

V úterý 9. prosince bude v Muzeu hlavního města Prahy zahájena výstava komparativních fotografií

PRAHA LETEM PO STO LETECH

Místo konání: **Muzeum hlavního města Prahy, Na Poříčí 52, Praha 8**

Termín tiskové konference: **9. 12. 2008 v 15 hodin**

Termín konání: **10. 12. 2008 – 15. 2. 2009**

Autor projektu a kurátor výstavy: **Jaroslav Bárta**

Fotografie: **Jaroslav Bárta, Daniela Horníčková, Zdeněk Helfert, Ivan Lutterer**

Architektonické řešení a výstavní grafika: **Jaroslav a Matěj Bártovi**

Produkce: **Jitka Kulháňková**

Výstava na 73 dvojicích fotografií exaktně zachycuje proměnu různých míst Prahy. Dvojice fotografií formátu 20 x 25 cm jsou adjustované vedle sebe v paspartách v černých kovových rámech Nielsen o rozměrech 43,5 x 79 cm. Ke všem dvojicím fotografií jsou krátké faktografické komentáře vztahující se k danému místu v češtině a angličtině. Výstava navazuje na velmi úspěšnou výstavu Letem českým světem, která se konala v Uměleckoprůmyslovém muzeu v roce 1999.

K výstavě je vydaná reprezentativní publikace formátu 31 x 30,5 cm. Kniha má 160 stran a obsahuje všechny fotografie vystavené v Muzeu hlavního města Prahy. Ke každému snímku jsou podrobné texty od Ivana Dejmal, Libora Jůna a Jiřího T. Kotalíka, které se vztahují k historii místa až do roku, v němž byla fotografie pořízena. Knihu vydal Jaroslav Bárta Studio JB.

Minulost je zároveň součástí dneška. Znat svou minulost a porozumět jí umožňuje lépe se orientovat v současném dění. V tomto ohledu může být právě fotografie velmi důležitá, neboť je schopna věrně zaznamenávat skutečnost, fixovat ji v obraze a uchovávat pro budoucnost. S odstupem času se tak můžeme vracet k věcem dávno minulým, vidět vzhled nejrůznějších míst, lidí, prohlížet si děje a situace, které již dávno pominuly. Pohledem na fotografie se tak vracíme zpět do minulosti, kterou si můžeme z paměti jakoby vyvolat a již s novými zkušenostmi, jež jsme získali od vzniku snímků, i nově posuzovat. Pokud máme zároveň k dispozici snímky, pořízené ze stejných míst, ale z různých dob, naskýtá se nám zcela exaktní srovnání plné významů. Touto metodou byl pořízen soubor dvojic fotografií Praha letem po sto letech.

Staré snímky vznikly před rokem 1898. Jsou převzaty z publikace Letem českým světem, kterou vydal J. R. Vilímek. V knize byly zařazeny fotografie nejvýznamnějších míst českých zemí, a kniha tak byla reprezentativním vzorkem toho, co tehdejší společnost považovala za důležité. Fotografie byly pořízeny velkoformátovým přístrojem na skleněné desky, nejstarší z nich zřejmě ještě tzv. mokřým procesem: desky s emulzí byly připravovány přímo na místě a zde byly také ihned zpracovány v jakési improvizované temné komoře. Pověštinou však fotografové pořizovali snímky již na suché želatinové desky. Nejvíce fotografií staré Prahy v této knize pochází z grafického závodu J. Vilím, několik z fotografického podniku Stengel a Markert, od významných fotografů Jindřicha Eckerta, Rudolfa Brunner-Dvořáka, a jeden snímek je od amatéra Josefa Záhejského.

Fotografie z publikace J. R. Vilímka byly zreprodukovány na černobílý negativ a sloužily jako podklad pro nové snímky, které vznikaly v letech 1996–1998 jako společné dílo Jaroslava Bárty, Zdeňka Helferta, Daniely Horníčkové a Ivana Lutterera.

Snahou autorů bylo pořídit fotografie z absolutně stejných stanovišť. Pečlivé vyřešení všech technických problémů bylo důležitým principem našeho konceptu, založeného na exaktních komparacích shodných záběrů. Proto jsme usilovali i o stejné světelné řešení, dodržení roční a denní doby, a u zvětšenin i o podobné výsledné řešení tonální. Důsledné dodržení shody ve všech technických aspektech bylo velmi náročné nejen nalezením správného místa, ale i dodržením shodných technických parametrů při fotografování. Nové snímky byly pořizovány funkčně obdobnými velkoformátovými přístroji klasickou cestou systémem negativ-pozitiv na černobílý materiál.

Největší problémy působily odlišné vlastnosti negativního fotografického materiálu, který doznal od konce 19. století značný technický rozvoj. Tehdejší fotografické desky byly málo citlivé, tudíž fotografové museli používat dlouhé časy, a docházelo tak snadno především k pohybové neostrosti. Tehdejší materiály neměly antihalační vrstvu, která zabraňuje přezáření světla na rozhraní světla a stínů. Především však byly fotografické materiály jinak spektrálně citlivé, což se projevovalo nízkou citlivostí k červené a oranžové a naopak vysokou citlivostí k modré. Proto např. červené prejzové střechy domů jsou na starých fotografiích tak výrazně tmavší a obloha naopak často úplně světlá a bez odstínů. Tyto technické nedostatky se tehdy řešily četnými zásahy na všech stupních procesu, retušemi a domalováváním. Například na zvýraznění oblohy používali fotografové běžně dostupné masky mraků. S tím vším bylo nutné se vyrovnat. Velmi náročné bylo i dodržení stejného osvětlení. Zřetelně patrné rozdíly v osvětlení vznikají již během několika málo dnů, a v případě vržených stínů dokonce i jen několika minut. Světelné řešení snímku přitom výrazně určuje jeho atmosféru a tím celkové vyznění.

Prohlídka výstavy je krátkou procházkou Prahou po místech, která lidé na konci 19. století považovali za hodná zájmu, a proto je zaznamenali na fotografickou desku. Dvojice fotografií jsou objektivním svědectvím o proměnách, k nimž došlo v průběhu let, reflexí společností z dvou různých dob, dokladem jejich vztahu k prostředí, k historii, dokladem životního stylu. Fotografie instalované pospolu v jednom rámu umožňují porovnávat, uvažovat nad smyslem i příčinou změn. Procházka výstavou je návratem v čase – do konce devatenáctého století i do nedávné doby konce století dvacátého. Protože nové fotografie byly pořízeny před deseti lety, máme možnost vybavit si ona místa v nynější podobě a vidět markantní proměny, které nastaly i v tak krátkém časovém úseku – pomyslný třetí snímek tak tvoří současnost.

Jaroslav Bárta